

1. Gebruik kinderopvangtoeslag

Het aantal kinderen dat gebruik maakt van kinderopvangtoeslag is gestegen naar gemiddeld 815.000 in het eerste kwartaal van 2019. Ten opzichte van het eerste kwartaal van vorig jaar is dit een stijging van 37.000 kinderen. In tabel 1 is te zien dat in totaal 386.000 kinderen naar de buitenschoolse opvang gingen, 338.000 kinderen naar de dagopvang en 113.000 kinderen naar de gastouderopvang. De toename ten opzichte van het eerste kwartaal van vorig jaar is het grootst bij de buitenschoolse opvang met 27.000 kinderen, gevolgd door de kinderdagcentra met 14.000 kinderen. Het aantal kinderen dat naar de gastouderopvang ging, nam in het eerste kwartaal af. Het gemiddelde aantal uren opvang per kind per maand is verder gestegen tot 58,6 uur per maand. Met name het gemiddelde aantal uren opvang op kinderdagcentra is het afgelopen jaar toegenomen, met 2,4 uur extra per maand.

Tabel 1: Gemiddelde aantallen met kinderopvangtoeslag ¹²						
	2015	2016	2017	1 ^e kwartaal 2018	geheel 2018	1 ^e kwartaal 2019
Aantal kinderen (x 1000)						
Totaal ³	631	672	725	777	790	815
Kinderdagcentra	250	265	291	324	328	338
Buitenschoolse opvang	286	308	336	359	370	386
Gastouderopvang 0- t/m 3-jarigen	58	62	65	65	65	65
Gastouderopvang 4- tot 12-jarigen	51	53	53	52	51	49
Uren per kind per maand						
Totaal	57,3	56,9	57,5	57,4	57,9	58,6
Kinderdagcentra	80,9	79,7	79,7	77,9	78,9	80,3
Buitenschoolse opvang	35,5	35,7	36,4	36,5	36,9	37,4
Gastouderopvang 0- t/m 3-jarigen	65,0	65,1	65,4	66,4	66,5	66,9
Gastouderopvang 4- tot 12-jarigen	39,8	38,8	37,9	37,1	37,1	36,4

Bron: Belastingdienst/Toeslagen, cijferbeeld april 2019, bewerking Ministerie van SZW

2. Netto arbeidsparticipatie van ouders met jonge kinderen

In tabellen 2 en 3 is de ontwikkeling in de netto arbeidsparticipatie van respectievelijk vrouwen en mannen opgenomen. Ten opzichte van het eerste kwartaal vorig jaar, is de arbeidsparticipatie van vrouwen gestegen met 1,7%-punt. Met name onder jonge vrouwen tussen de 25 en 34 is de netto arbeidsparticipatie het afgelopen jaar gegroeid. Met 82,9% is de arbeidsparticipatie in deze categorie het hoogst van alle categorieën. Ook onder moeders, ongeacht de huishoudsamenstelling, is de arbeidsparticipatie gestegen met ongeveer 2%-punt.

Tabel 2. Netto arbeidsparticipatie vrouwen en moeders met jonge kinderen (in %)								
	2013	2014	2015	2016	2017	2018	Kw. 1 2018	Kw. 1 2019
Vrouwen 15-75	60,6	59,6	60,3	60,9	61,9	63,2	62,1	63,8
Vrouwen 25-34	79,4	79	79,6	79,9	80,2	82,2	80,3	82,9
Vrouwen 35-44	78,1	76,7	77	77,6	78,4	79,8	78,8	80,9
Moeders (lid van ouderpaar)	76,4	75,9	76,7	77,6	78,5	79,0	78,1	80,1

¹ De cijfers zijn gebaseerd op de opgaven van aanvragers, die nog kunnen wijzigen als gevolg van het definitief vaststellen van inkomen en gebruik. Voor 2015 en 2016 zijn vrijwel alle beschikkingen en onderliggende gegevens definitief; ook voor 2017 is het grootste deel van de beschikkingen definitief vastgesteld.

² Bij gemiddelde aantallen (zie tabel 1) wordt een kind dat bijvoorbeeld 1 dag in een jaar naar kinderopvang gaat en waarvoor de ouders recht hebben voor kinderopvangtoeslag voor 1/365 meegeteld.

³ De som der delen is groter dan het totaal. Dit komt omdat een kind binnen een kalenderjaar van meer dan een type opvang gebruik kan maken (bijvoorbeeld gastouderopvang en kinderdagopvang). Voor het totaal aantal kinderen wordt zo'n kind één keer meegeteld.

Alleenstaande moeders	63,2	59,6	59,5	62,2	63,1	65,9	64,3	66,1
Moeders met jonge kinderen (0-11)	75,6	74,5	75,9	76,5	77,2	77,8	76,9	78,8

Bron: CBS

Net als bij vrouwen is de arbeidsparticipatie onder mannen gestegen. De stijging is voor mannen echter minder groot, 0,9%-punt ten opzichte van het hetzelfde kwartaal vorig jaar. De netto arbeidsparticipatie van alleenstaande vaders is in het eerste kwartaal van 2019 ten opzichte van het eerste kwartaal van 2018 het meest toegenomen met 1,1%-punt. De netto arbeidsparticipatie van alleenstaande vaders kan sterk fluctueren omdat het een kleine groep betreft.

Tabel 3. Netto arbeidsparticipatie mannen en vaders met jonge kinderen (in %)								
	2013	2014	2015	2016	2017	2018	Kw. 1 2018	Kw. 1 2019
Mannen 15-75	70,2	70,1	70,4	70,8	71,5	72,5	71,9	72,8
Mannen 25-34	86	86,3	86,6	87,2	87,7	88,5	87,6	87,7
Mannen 35-44	88,1	88,3	89,1	89,4	89,8	90,3	90,3	91,2
Vaders (lid van ouderpaar)	89,6	90,1	90,4	90,8	91,2	91,7	91,2	91,9
Alleenstaande vaders	74,7	76,1	75,5	76,3	73,8	76,6	75,3	76,4
Vaders met jonge kinderen (0-11)	91,7	92,4	93	93,3	93,5	94,0	93,6	94,1

Bron: CBS

In tabel 4 is de ontwikkeling in het aantal gewerkte uren per week van vrouwen en moeders⁴ met jonge kinderen weergegeven. Het gemiddelde aantal gewerkte uren van vrouwen is in het eerste kwartaal van 2019 met 0,3 uur per week toegenomen ten opzichte van dezelfde periode vorig jaar. Moeders met jonge kinderen werken in het eerste kwartaal van dit jaar 26,6 uur per week.

Tabel 4. Ontwikkeling in gewerkte uren van vrouwen en moeders met jonge kinderen (gemiddelde binnen de groep vrouwen met een baan van meer dan 1 uur, jaarcijfers)								
	2013	2014	2015	2016	2017	2018	Kw. 1 2018	Kw. 1 2019
Vrouwen 15-74	25,3	25,3	25,3	25,6	25,9	26,1	25,9	26,2
Moeders met jonge kinderen (0-11 jaar)	24,8	25,2	25,5	25,8	26,4	26,6	26,7	26,6

Bron: CBS

3. De ontwikkeling van de gemiddelde uurprijs

Tabel 5 toont de ontwikkeling van de tarieven in de kinderopvang en het verschil met de maximum uurprijs. Het gemiddelde van de tarieven die ouders doorgeven is bij elke opvangsoort gestegen.

Het gemiddelde uurtarief van de dagopvang is gestegen met € 0,43 ten opzichte van het gemiddelde van vorig jaar. De gemiddelde tarieven liggen € 0,19 (2,4%) onder de maximum uurprijs. Dit verschil is toegenomen, omdat de maximum uurprijs met € 0,57 is verhoogd. Voor de buitenschoolse opvang ligt het gemiddelde uurtarief € 0,38 (5,5%) boven de maximum uurprijs. De gemiddelde tarieven van de gastouderopvang zijn minder gestegen dan de maximum uurprijs, waardoor deze ook onder de maximum uurprijs blijven.

⁴ In 2013 voor de bevolkingsgroep tussen de 15 en de 65 jaar. Vanaf 2014 en later conform de internationale definitie (15 tot 75 jaar).

Tabel 5: ontwikkeling gemiddelde uurprijs (in €) ⁵					
	2015	2016	2017	2018	Kw. 1 2019
Gemiddelde uurprijzen voor maximering⁶					
Dagopvang	6,87	6,99	7,18	7,40	7,83
Buitenschoolse opvang	6,74	6,84	6,99	7,15	7,27
0- t/m 3-jarigen gastouderopvang	5,64	5,69	5,83	5,91	6,03
4- tot 12-jarigen gastouderopvang	5,62	5,67	5,84	5,92	6,06
Maximum uurprijzen					
Dagopvang	6,84	6,89	7,18	7,45	8,02
Buitenschoolse opvang	6,38	6,42	6,69	6,95	6,89
0- t/m 3-jarigen gastouderopvang	5,48	5,52	5,75	5,91	6,15
4- tot 12-jarigen gastouderopvang	5,48	5,52	5,75	5,91	6,15
Relatief verschil gemiddelde t.o.v. maximum uurprijzen					
Dagopvang	0,4%	1,4%	0,1%	-0,7%	-2,4%
Buitenschoolse opvang	5,6%	6,5%	4,5%	2,9%	5,5%
0- t/m 3-jarigen gastouderopvang	2,9%	3,1%	1,4%	0,0%	-1,9%
4- tot 12-jarigen gastouderopvang	2,5%	2,7%	1,5%	0,2%	-1,5%

Bron: Belastingdienst/Toeslagen, cijferbeeld april 2019, bewerking SZW

4. Aanbod kinderopvang

Tabel 6 laat het aantal kinderopvanglocaties zien. Begin dit jaar lag het aantal locaties in de dagopvang rond de 9.000. Bij de buitenschoolse opvang is in het eerste kwartaal een kleine netto groei te zien van 41 locaties. De dalende trend bij de gastouders zet door, met een netto afname van 552 locaties.

Tabel 6: aantal kinderopvang- en gastouderlocaties									
	Jan. 2015	Jan. 2016	Jan. 2017	Jan. 2018	Apr. 2018	Juli 2018	Okt. 2018	Jan. 2019	Apr. 2019
Dagopvang	6.446	6.731	7.499	9.029	8.997	9.004	9.032	9.003	8.973
BSO	6.336	6.418	6.648	6.894	6.910	6.955	7.107	7.152	7.193
Gastouders	36.807	34.504	33.585	31.447	30.659	30.009	28.865	27.881	27.329

Bron: DUO rapportage Landelijk Register Kinderopvang en Peuterspeelzalen

Zoals is toegezegd in de Kamerbrief van 15 maart jl.⁷ wordt de ontwikkeling in de vraag naar en het aanbod van kinderopvang opgenomen in de kwartaalrapportage. Dit is weergegeven in tabel 7. Het aanbod van kindplaatsen in de BSO is toegenomen met bijna 50.000 tussen januari 2015 en 2019. De bezettingsgraad⁸ in de BSO is licht gestegen van 67,7% in het eerste kwartaal van 2018 naar 67,8% in het eerste kwartaal dit jaar. In de dagopvang is de bezettingsgraad gestegen van 61,6% naar 62,9%. Dit is slechts een gemiddelde over de gehele week. De bezettingsgraad zal hoger liggen op maandag, dinsdag en donderdag en lager op woensdag en vrijdag.

⁵ Het betreft de gemiddelde uurprijzen, waarbij gewogen is naar gebruik. Ter illustratie: de uurprijs van gebruikers die 60 opvanguren afnemen weegt drie keer zo zwaar mee bij bepaling van het gemiddelde als de uurprijs van gebruikers die 20 opvanguren afnemen.

⁶ Deze cijfers over de gemiddelde uurprijs zijn gebaseerd op de uurprijzen die ouders aan de Belastingdienst/Toeslagen doorgeven. Het is onduidelijk in hoeverre ouders een wijziging van de uurprijs altijd doorgeven en de uurprijzen dus volledig aansluiten bij de uurprijs die een kinderopvangorganisatie vraagt.

⁷ Kamerstukken II, 2018-19, 31 322, nr. 392.

⁸ Bij het berekenen van de bezettingsgraad is de veronderstelling uit eerdere wachtlijstmetingen gebruikt dat iedere geregistreerde kindplaats kinderopvang kan bieden aan 1,9 kind.

Tabel 7: aantal geregistreerde kindplaatsen

	Jan. 2015	Jan. 2016	Jan. 2017	Jan. 2018	Apr. 2018	Juli 2018	Okt. 2018	Jan. 2019	Apr. 2019
Dagopvang	219.072	223.448	240.947	277.027	277.465	278.761	281.064	284.074	283.014
BSO	245.063	249.745	262.671	276.586	279.109	281.967	289.870	294.433	299.856
Gastouders	169.301	164.643	165.672	159.836	157.127	154.973	150.585	146.707	144.674

Bron: DUO rapportage Landelijk Register Kinderopvang en Peuterspeelzalen

5. Regionale spreiding en capaciteit

In tabel 8 is het relatieve verschil tussen het gemiddelde uurtarief en de maximum uurprijs uitgesplitst naar regio.⁹ De resultaten komen overeen met de resultaten in de kwartaalrapportages van 2018. In stedelijke regio's worden hogere uurtarieven gevraagd bij alle opvangsoorten. Het verschil tussen de zeer stedelijke en niet-stedelijke regio's ligt tussen de 3,0%-punt en 4,1%-punt.

Tabel 8: regionale uitsplitsing relatief verschil gemiddelde t.o.v. maximum uurprijzen¹⁰

	Dagopvang				Buitenschoolse opvang				Gastouderopvang			
	Mrt. 2016	Mrt. 2017	Mrt. 2018	Mrt. 2019	Mrt. 2016	Mrt. 2017	Mrt. 2018	Mrt. 2019	Mrt. 2016	Mrt. 2017	Mrt. 2018	Mrt. 2019
Landelijk	1,2%	-0,1%	-1,0%	-2,0%	6,3%	4,3%	2,5%	5,6%	2,8%	1,3%	-0,2%	-1,5%
Regio 1	2,7%	1,4%	0,5%	-0,4%	7,0%	5,0%	3,3%	6,5%	4,8%	3,2%	2,5%	1,5%
2	1,4%	0,1%	-1,0%	-2,0%	6,4%	4,4%	2,5%	5,6%	2,7%	1,5%	-0,3%	-1,6%
3	0,7%	-0,7%	-1,6%	-2,6%	6,4%	4,3%	2,5%	5,8%	3,0%	1,4%	0,3%	-1,3%
4	0,3%	-1,1%	-1,9%	-3,0%	6,2%	4,0%	2,2%	5,2%	2,0%	0,6%	-1,2%	-2,6%
5	-1,0%	-2,1%	-2,9%	-3,7%	3,6%	1,8%	0,2%	3,5%	2,6%	0,5%	-1,3%	-2,6%

Bron: Belastingdienst/Toeslagen, cijferbeeld april 2019, bewerking SZW

De ontwikkeling van de gemiddelde uurprijs is in tabel 9 uitgesplitst. Tussen maart 2018 en maart 2019 is de ontwikkeling van de uurtarieven in stedelijke en niet-stedelijke regio's vergelijkbaar. Het grootste verschil in stijging bedraagt 0,6%-punt bij de gastouderopvang. De tarieven voor gastouderopvang stegen in maart 2018 ook al harder in stedelijke regio's.

Tabel 9: regionale uitsplitsing ontwikkelingen gemiddelde uurprijs voor maximering t.o.v. voorgaande jaar¹¹ (in €)¹⁰

	Dagopvang			Buitenschoolse opvang			Gastouderopvang		
	Mrt. 2017	Mrt. 2018	Mrt. 2019	Mrt. 2017	Mrt. 2018	Mrt. 2019	Mrt. 2017	Mrt. 2018	Mrt. 2019
Landelijk	2,9%	2,8%	6,6%	2,2%	2,1%	2,2%	2,7%	1,2%	2,7%
Regio 1	2,9%	2,9%	6,6%	2,3%	2,1%	2,2%	2,6%	2,1%	3,1%
2	2,8%	2,7%	6,5%	2,2%	2,0%	2,1%	2,9%	0,9%	2,7%
3	2,8%	2,8%	6,6%	2,2%	2,0%	2,3%	2,6%	1,6%	2,5%
4	2,8%	2,9%	6,5%	2,1%	2,1%	2,0%	2,7%	0,9%	2,5%
5	3,0%	2,9%	6,7%	2,4%	2,2%	2,4%	2,0%	1,0%	2,7%

Bron: Belastingdienst/Toeslagen, cijferbeeld april 2019, bewerking SZW

⁹ Een maatstaf voor de concentratie van menselijke activiteiten gebaseerd op de gemiddelde omgevingsadressendichtheid (oad). Hierbij zijn vijf categorieën onderscheiden: - zeer sterk stedelijk (1): gemiddelde oad van 2500 of meer adressen per km²; - sterk stedelijk (2): gemiddelde oad van 1500 tot 2500 adressen per km²; - matig stedelijk (3): gemiddelde oad van 1000 tot 1500 adressen per km²; - weinig stedelijk (4): gemiddelde oad van 500 tot 1000 adressen per km²; - niet-stedelijk (5): gemiddelde oad van minder dan 500 adressen per km². (Bron: CBS)

¹⁰ Voor een klein aantal waarnemingen ontbrak de mate van stedelijkheid. Deze zijn niet meegenomen in de tabel, waardoor totalen van de regionale aantallen niet geheel optellen tot het macro-totaal van Nederland.

¹¹ Deze cijfers over de gemiddelde uurprijs zijn gebaseerd op de uurprijzen die ouders aan de Belastingdienst/Toeslagen doorgeven. Het is onduidelijk in hoeverre ouders een wijziging van de uurprijs altijd doorgeven en de uurprijzen dus volledig aansluiten bij de uurprijs die een kinderopvangorganisatie vraagt.